

g anCineba
საქართველოს სახელით

საქმე №3/ბ-175-11

15 ოებერვალი, 2011 წელი
ქ. თბილისი

თბილისის სააპელაციო სასამართლო
ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა

მოსამართლე — ბესარიონ ალაგიძე

სხდომის მდივანი — ბეატრიჩე პაპანდოპულოვი

აპელანტი — საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო, წარმომადგენელი
— გიორგი კვაჭანტირაძე

მოწინააღმდეგე მხარე — ზეიად კვირკველია

დავის საგანი — თანხის დაკისრება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება — თბილისის საქალაქო სასამართლოს
ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 30 დეკემბრის გადაწყვეტილება

1. აპელანტის მოთხოვნა

გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით
სასამართლო მოთხოვნის სრულად დაკმაყოფილება

2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნებზე მითითება

გახაზივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 30 დეკემბრის გადაწყვეტილებით საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. ზეიად კვირკველიას სახელმწიფო ბიუჯეტის სასამართლოდ დაეკისრა ჯარიმის სახით 26 755,17 ლარისა და პირგასამტებლოს 8 026,56 ლარის გადახდა. მოსარჩევეს უარი ეთქვა მოპასუხებების ზიანის სახით 4 264,52 ლარის ოდენობით თანხის დაკისრებაზე.

დასკვნები ფაქტობრივ გარემოებულით დაკავშირდით

2.1. 2007 წლის 16 აპრილს საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და მოპასუხი

ზვიად კვირკველიას შორის გაფორმდა ხელშეკრულება და მოპასუხე დაინიშნა კონტრაქტით გათვალისწინებული პირობების თანახმად სამხედრო-საკონტრაქტო-პროფესიულ სამსახურში.

2.2. საქართველოს თავდაცვის მინისტრის 2008 წლის 13 თებერვლის №627 ბრძანებით, მოპასუხე ზვიად კვირკველია დათხოვნილ იქნა სამხედრო სამსახურიდან კონტრაქტის პირობების დარღვევის გამო 2007 წლის 10 დეკემბრიდან.

2.3. ზვიად კვირკველიასა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს შორის 2007 წლის 16 აპრილს გაფორმებული კონტრაქტის 3.1. მუხლის თანახმად, ხელშეკრულება დადგებულია ოთხი წლის ვადით, ხოლო 7.3. მუხლის შესაბამისად, იმ შემთხვევაში თუ „სამხედრო მოსამსახურე“ მომზადების პერიოდში ან მისი დასრულების შემდეგ ან ხელშეკრულების მოქმედების განმავლობაში თავისი სურვილით და „სამინისტროსთან“ შეთანხმებით დატოვებს სამხედრო ძალებს ან შექმნის პირობებს იმისათვის, რომ „სამინისტრო“ იძულებული გახდეს შეწყვიტოს 4 წლიანი კონტრაქტი, „სამხედრო მოსამსახურე“ უპირობოდ ხდება ვალდებული ხელშეკრულების შეწყვეტიდან 10 (ათი) დღის ვადაში, ჯარიმის სახით აუნაზღაუროს სამინისტროს მასზე გათვალისწინებული კონტრაქტით დარჩენილი ვადის ფულადი თანხები.

დასკვნები სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით

2.4. სამხედრო სამსახური წარმოადგენს სახელმწიფო სამსახურის განსაკუთრებულ სახეს და მიზნად ისახავს საქართველოს თავდაცვის უზრუნველყოფას, ამასთან, „სამხედრო მოსამსახურის სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის მიხედვით „სამხედრო მოსამსახურის სამართლებრივი სტატუსის თავისებურებები, განისაზღვრება სახელმწიფო შეიარაღებული დაცვისათვის მასზე დაკისრებული ვალდებულებით, რაც დაკავშირებულია დასახული ამოცანების ყოველგვარ პირობებში შესრულებასთან, მაშინაც კი, თუ მის სიცოცხლეს საფრთხე ემუქრება.“

2.5. მხარეთა შორის დადებული კონტრაქტი საკონტრაქტო სამხედრო სამსახურის გავლის შესახებ, წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას, ვინაიდან, „სამხედრო ვალდებულებისა და სამხედრო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საკონტრაქტო (პროფესიული) სამსახური არის სამხედრო სამსახურის ერთ-ერთი სახეობა, ხოლო „სამხედრო მოსამსახურის სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სამხედრო სამსახური წარმოადგენს სახელმწიფო სამსახურის განსაკუთრებულ სახეს და მიზნად ისახავს საქართველოს თავდაცვის უზრუნველყოფას.

2.6. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65-ე მუხლის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია კონკრეტული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობა, რომლის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის გზით მოწესრიგების უფლებამოსილება მას კანონით აქვს მინიჭებული, მოაწესრიგოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადების გზით, რა დორსაც გამოიყენება ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსითა და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული დამატებითი მოთხოვნები.

2.7. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 317-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილია, რომ ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მონაწილეთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ვალდებულება წარმოშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის), უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით

გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან.

2.8. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილია, რომ ვალდებულების ძალით კრედიტორი უფლებამოსილია მოსთხოვოს მოვალეს რაიმე მოქმედების შესრულება. ამავე კოდექსის 361-ე მუხლის თანახმად, ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას. ამავე კოდექსის 416-ე მუხლის თანახმად, მხარეებს შეუძლიათ ვალდებულების შესრულების უზრუნველსაყოფად ხელშეკრულებით გაითვალისწინონ დამატებითი საშუალებებიც: პირგასამტებლო, ბე და მოვალის გარანტია. ამავე კოდექსის 417-ე მუხლის თანახმად, პირგასამტებლო – მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა – მოვალემ უნდა გადაიხადოს ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის.

2.9. სასამართლოს განმარტებით, მოცემულ შემთხვევაში განხორციელდა ხელშეკრულების (კონტრაქტის) არაჯეროვანი შესრულება. საყურადღებოა ის გარემოება, რომ ხელშეკრულების (კონტრაქტის) სუბიექტებს შეუძლიათ კანონის ფარგლებში თავისუფლად დადონ ხელშეკრულებები და განსაზღვრონ ამ ხელშეკრულების შინაარსი, რაც თავისთვად გულისხმობს ნების გამოვლენას კონტრაქტში მონაწილე პირებს შორის. შესაბამისად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ აღნიშნული კონტრაქტი დადებულად ითვლება თუ მხარეები, მის ყველა არსებით პირობაზე შეთანხმდნენ საამისოდ გათვალისწინებული ფორმით. სასამართლომ მიიჩნია, რომ კონტრაქტის 7.3 მუხლით გათვალისწინებული გარემოება დარღვეულ იქნა მოპასუხის მიერ, რაც შესაბამისად ვალდებულებას აკისრებს მოპასუხეს აუნაზღაუროს სამინისტროს კონტრაქტით განსაზღვრული ფულადი თანხები.

2.10. საქართველოს პრეზიდენტის 1998 წლის 26 ოქტომბრის №609 ბრძანებულებით დამტკიცებული „სამხედრო სამსახურის გავლის შესახებ დებულებით“ გათვალისწინებულია ფინანსური პასუხისმგებლობის შემცირება გადაუხდებით ჯარიმის თანხაზე დარიცხული პირგასამტებლოს ნაწილში ჯარიმის საერთო რაოდენობის 30 პროცენტამდე. აქედან გამომდინარე, საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო მოპასუხე მხარისაგან ითხოვს პირგასამტებლოს არა კონტრაქტის 7.4 პუნქტით გათვალისწინებული წესის შესაბამისად, არამედ საქართველოს პრეზიდენტის დასახელებული ბრძანებულებით შემცირებული ფინანსური პასუხისმგებლობის ფარგლებში, კერძოდ, ჯარიმის საერთო რაოდენობის 30 პროცენტამდე ოდენობით. რაც განსახილველ შემთხვევაში შეადგენს 8026,56 ლარს.

2.11. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 394-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილია, რომ მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევისას კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს ამით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება. აღნიშნული ნორმა განმარტავს, თუ რა შეიძლება იყოს ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული ზიანი; კერძოდ, იმისთვის, რომ კრედიტორმა შეძლოს ზიანის გამო დავა, სახეზე უნდა იყოს რამდენიმე პირობა ერთობლიობაში: ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების ბრალეული შეუსრულებლობა, უშუალოდ ასეთი შეუსრულებლობით გამოწვეული ზიანი.

2.12. „სამხედრო ვალდებულებისა და სამხედრო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის 31-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სამხედრო სამსახური არის სახელმწიფო სამსახურის განსაკუთრებული სახე, რომელიც მოიცავს სავალდებულო ვადიან საკონტრაქტო (პროფესიულ) და კადრის სამხედრო სამსახურებს. ამავე კანონის პირველი მუხლის „ა“ პუნქტის თანახმად, სამხედრო მოსამსახურე ეს არის საქართველოს მოქალაქე, საქართველოს მოქალაქეობის არმქონე პირი, ან უცხო

ქვეყნის მოქალაქე, რომელიც სამხედრო სამსახურს გადის საქართველოს სამხედრო ძალებში ან სამხედრო ძალების რეზერვის პირველ თანრიგში; უდათა, რომ მოპასუხე იმყოფებოდა ვადიან საკონტრაქტო სამხედრო სამსახურში, იმავდროულად წარმოადგენდა სამხედრო მოსამსახურეს. შესაბამისად, მასზე უნდა გავრცელდეს ყველა ის საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის დებულებანი, რომლებიც შეეხება სამხედრო მოსამსახურეს, პირის სამხედრო სამსახურში ყოფნას, სამხედრო სამსახურის გავლას.

2.13. „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-11 მუხლის მე-2 პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამხედრო მოსამსახურეზე აღნიშნული კანონის მოთხოვნები ვრცელდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს კონსტიტუციით, სპეციალური კანონმდებლობით ან მათ საფუძველზე სხვა რამ არ არის დადგენილი. უდათა, რომ შრომის ანაზღაურების ნაწილში სამხედრო მოსამსახურებზე უნდა გავრცელდეს „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონის ნორმები; ამ კანონის 37-ე მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილია, რომ მოსამსახურეს უფლება აქს სამსახურში მიღების დღიდან სამსახურიდან განთავისუფლების დღემდე მიიღოს შრომითი გასამრჯელო (ხელფასი), რომელიც მოიცავს თანამდებობრივ სარგოს, პრემიას და კანონით გათვალისწინებულ დანამატებს, დანამატების გაცემა უნდა განხორციელდეს მხარჯავი დაწესებულებისათვის ბიუჯეტის კანონით დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში. ხელშეკრულების დადების მოქმედიდან ხელშეკრულების შეწყვეტამდე დროის შეალები მოპასუხე ასრულებდა ხელშეკრულებით ნაკისრ შრომით მოვალეობას, საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო კი იდებდა რა ამ შესრულებას, საასუხოდ გასცემდა შესრულებული სამუშაოს ადეკვატურ შრომით ანაზღაურებას – ხელფასს რითაც ახორციელებდა „სამხედრო მოსამსახურის სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის პირველი პუნქტით ნაკისრ ვალდებულებას. ხელშეკრულების მხარეები არ შეთანხმებულან გადახდილი ხელფასის გამო გაწეული ხარჯის ანაზღაურების, უკან დაბრუნების ვალდებულებაზე; საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო არ არის უფლებამოსილი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე მოითხოვოს ისეთი ვალდებულების შესრულება, რაც არ ყოფილა შეთანხმებული ხელშეკრულებით და რაც თავისი არსით კანონსაწინააღმდეგო. პირიქით, საქართველოს თავდაცვის სამინისტრომ ხელშეკრულების საფუძველზე იკისრა ვალდებულება, გადაუხადოს მოპასუხეს ხელფასი და უზრუნველყოს იგი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი სამხედრო სამსახურითა და შესაბამისი პირობებით, მათ შორის – ვალდებულებით, გასწიოს მისი (სამხედრო პირის) კმაყოფის ყველა ხარჯი.

2.14. სასამართლოს შეფასებით, სარჩელის მოთხოვნის ფაქტობრივი საფუძვლების გათვალისწინებით, მოსარჩელე არ არის უფლებამოსილი მოითხოვოს ხელფასის უკან დაბრუნება სწორედ იმ მოტივით, რომ ხელფასის არ წარმოადგენს არც ხელშეკრულების ვადაზე ადრე შეწყვეტით გამოწვეულ ზიანს და არც სამხედრო მოსამსახურის სწავლებაზე გაწეულ ხარჯს. ყოვლად დაუშვებელია, რომ სამხედრო მოსამსახურეზე გაცემულ ხელფასზე დახარჯული თანხები მიჩნეულ იქნეს სწავლებისათვის დახარჯულ თანხად; სასამართლოს განმარტებით, სამხედრო მოსამსახურის სწავლებისთვის გაწეული ხარჯი ეს არის ფულადი სახსრები, რომელიც უნდა მოხმარდეს სამხედრო მოსამსახურის ფიზიკური და ინტელეტუალური წვრთნის პროცესში ადამიანური და მატერიალური რესურსის გამოყენებას; კერძოდ, აქ იგულისხმება ინსტრუქტორების, მასწავლებლების დაქირავებისთვის გაწეული ხარჯი, ვარჯიშის დროს გახარჯული ტყვია-წამლის, ტრანსპორტირების ხარჯი, ყველა სხვა ნებისმიერი სახის ხარჯი, რაც უშუალოდ არის დაკავშირებული სამხედრო პირთა სწავლების პროცესის ორგანიზებასა და განხორციელებასთან.

მოსარჩელე მხარეს დავის განხილვის პროცესში არა თუ არ წარმოუდგენია ასეთი ტიპის ხარჯების რეალურად გაწევის დამადასტურებელი მტკიცებულებანი, მან სარჩელის მოთხოვნის ფაქტობრივ საფუძვლად მიუთითა ისეთი ფაქტობრივი გარემოებანი, როგორიცაა ხელფასის ხარჯის გაწევის გარემოება, მოპასუხებ სწორედ ამ გარემოებაზე დააფუძნა თავისი სარჩელი, სწორედ ხელფასი მიიჩნია სამხედრო პირის სწავლებაზე გაწეულ ხარჯად, რაც არასწორია.

3. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების დასაბუთება

3.1. საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ადმინისტრაციულ სამართლწარმოებაში გამოიყენება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებანი.

3.2. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში, ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმებისას, სასამართლო ხელმძღვანელობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით.

3.3. სააპელაციო სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390.3 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, თუ სააპელაციო სასამართლო ეთანხმება პირველი ინსტანციის სასამართლოს შეფასებებს და დასკვნებს საქმის ფაქტობრივ ან/და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, მაშინ დასაბუთება იცვლება მასზე მითითებით. მოცემულ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატა სრულად იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს სამართლებრივ შეფასებებს, აგრეთვე დასკვნებს საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით.

3.4. ამდენად, სააპელაციო პალატას მიაჩნია, რომ აპელანტის მიერ ვერ იქნა გაბათილებული პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნები საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, რის გამოც სააპელაციო საჩივრი უსაფუძვლოა და არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

4. სახელმწიფო ბაჟის საკითხი:

სააპელაციო პალატა მიიჩნევს, რომ „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის 5.1 მუხლის „უ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, აპელანტი გათავისუფლებულია სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან.

იხელმძღვანელა რა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1.2, მე-12 და 34.1¹ მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 55.3, 372-ე, 386-ე, 390-ე, 391-ე, 395-ე, 397-ე მუხლებით

**სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ
დ ა ა დ გ ი ნ ა**

1. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სააპელაციო საჩივრი არ დაკმაყოფილდეს.
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ

საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 30 დეკემბრის გადაწყვეტილება.

3. განჩინება შეიძლება გასაჩივრდეს საკასაციო წესით, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატაში (თბილისი, მმჯი ზუბალაშვილების ქ. №32), დასაბუთებული განჩინების მხარეთათვის გადაცემიდან ერთი თვის ვადაში თბილისის სააპელაციო სასამართლოს (თბილისი, გრ. რობაქიძის გამზ. 7ა) მეშვეობით.

მოსამართლე

ბესარიონ ალავიძე

